

Nr 349.

Av herr **Werner m. fl.**, *angående vidgad användning av inhemskt vedbränsle.*

Sedan importen av varor efter kriget blev fri, försämrades vårt handels- och valutaläge genom en kraftig stegring av importen och en därav följande negativ handelsbalans. Det siffermässiga underskottet i denna handelsbalans utvisar för de tre åren 1946, 1947 och 1948 i runt tal ett belopp av 3 500 milj. kr.

Klart är att denna ogynnsamma utveckling i hög grad har försvagat vårt handelspolitiska läge och ogynnsamt påverkat den ekonomiska balansen även inom landet. Vid de gemensamma ansträngningar, som nu göras för att återställa denna balans, bör det vara angeläget att så långt möjligt söka råda bot mot vad som eventuellt brister i den förda importpolitiken. Det behöver härvid icke särskilt framhållas angelägenheten av en nödvändig inskränkning i importen av lyxbetonade eller mera umbärliga varor. Men ansvällningen av importen av nödvändiga förbrukningsvaror bör även ägnas en nödig uppmärksamhet i den mån såväl importvolymen som än mera de stigande priserna visa tendenser att i alltför hög grad belasta handelsbalansen. Denna granskning är så mycket mer påkallad, om importvarorna kunna i viss utsträckning ersättas med tillgängliga inhemska resurser. Ännu mer önskvärt är ett sådant utbyte, därest genom förbrukningen en ökad avkastning av en viss råvarukälla inom landet och ökade arbetsinkomster för vissa arbetargrupper kunna vinnas. Vad vi i detta sammanhang närmast syfta på är den våldsamma ökningen av importen av fossilt bränsle, nämligen kol och olja, vilken på endast en kort tid nästan helt slagit ut användningen av vårt inhemska vedbränsle.

Här är inte meningen att söka nedvärdera den utomordentliga betydelsen för hela vårt produktionsliv som importen av det fossila bränslet utgör. Men allting har en viss gräns, och då belastningen på vår handelsbalans är så pass betydande som nedan med siffror skall visas, så måste ifrågasättas, om det icke vore en klok ekonomisk politik att söka åvägabringa en viss avvägning emellan förbrukningen av importbränslet och det inhemska bränslet för att i samhällsekonomiskt intresse bereda ett visst utrymme för det senare. Hur ogynnsamt bränsleförsörjningen utvecklats sig för landet kan belysas genom följande siffror.

År 1948 uppgick importen av kol och koks till 7 230 000 ton med ett värde av 463 milj. kr. och av brännolja till 3 245 000 ton med ett importvärde av 395,8 milj. kr. Valutautflödet ur landet under år 1948 för enbart importbränslet belöper sig sålunda till ej mindre än 858,8 milj. kr. eller till 17,6 % av hela vår import eller nära nog en tredubbling i kronor räknat sedan år 1938. Vårt importbehov av bränsle har därjämte skapat ett beroendeläge för oss, som på ett överlägset sätt utnyttjats av vissa exportländer. Med de ökade arbetslöner, som kolbrytningen överallt i världen har att räkna med, måste vi göra oss förtrogna med det faktum att kolet för framtiden alltid kommer att ställa sig dyrbart som värmekälla. Ännu mer lär vi väl detta bli fallet efter den försämring som vår valuta undergått.

Vårt lands skogar ge en beräknad årlig tillväxt av ca 56 milj. m³ fast mått. Av denna tillväxt är en betydande procent avfalls- och gallringsvirke, som måste uttagas i tid, om ej gagnvirket skall hindras i sin utveckling och taga skada. Den kulturhuggning som skedde genom vedhuggningarna under kriget har i stort sett varit till betydande gagn. Nu har denna i vissa fall nödvändiga skogsgallring nästan helt upphört, enär avfallsbränslet särskilt vid längre transporter icke betalar produktionskostnaderna. En stagnation av skogsproduktiviteten och en försämring av gagnvirkeskvaliteterna torde bli följderna. De stora summor i arbetslöner som tidigare utgingo till skogsarbetarna ha starkt minskat, och samma är förhållandet med fraktinkomsterna, av vilken minskning ej minst statens järnvägar nu har en obehaglig känning. Allt tillsammans talar för att nationen i längden icke har råd att lämna denna viktiga fråga utan några åtgärder.

Utredningar visa att vedbränslet under vissa omständigheter väl kan konkurrera med det fossila bränslet. Anordningar kunna vidtagas så att veden blir lämplig för maskinell inmatning i brännugnarna. Även kan tänkas en ringa tillsats av brännolja genom insprutning vid förbränningen, varigenom värmeeffekten kunde stegas.

Vissa anvisningar till det allmännas inrättningar liksom till industrier, där så är möjligt och lämpligt, torde böra övervägas liksom utanordnandet av vissa statliga premier till förbrukarna av vedbränslet för att möjliggöra en större förbrukning av vedbränslet. Det bör erinras om att subventioner nu utgå till förbrukare av fossila bränslen, vilket bidrager till den snedvridning av konsumtionen som här påtalats. För att stödja produktionen av ved torde en viss subvention av statsmedel böra återupptagas, särskilt vid mera otillgängligt belägna avverkningar. Den förlustbringande utveckling på bränsleförsörjningens område som ovan relaterats kunna vi icke låta fortsätta att försvaga vår valutaställning utan några åtgärder från statsmakternas sida.

Hela denna fråga synes därför vara av den storleksordning, att en snabb och allsidig utredning är påkallad, därvid hela frågan tages upp till en eko-

nomisk och även teknisk omprövning i samverkan mellan exempelvis något organ för staten eller härför utsedda särskilda sakkunniga och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund.

Med stöd av det anförda få vi därför hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte besluta att anhålla om skyndsamt utredning och förslag angående vidgad användning av inhemskt vedbränsle för att såmedelst stärka vår handelsbalans och gynnsamt påverka avkastningen från landets skogar och att i avvaktan härpå försök i praktisk drift omedelbart igångsättes med flisstoker, samt

att riksdagen måtte anvisa härför erforderliga medel.

Stockholm den 26 januari 1950.

Osc. Werner.

C. P. V. Gränebo.

Olof Pålsson.

S. G. W. Wahlund.

Bernhard Näsgrård.

Ivar Nilzon.

Fritiof Karlsson.

Ivar Persson.
